

Ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας, κ. Κ. Σημίτης έκανε την ακόλουθη δήλωση παρουσιάζοντας τις αποφάσεις του ΑΣΟΠ :

Η σημερινή συνεδρίαση του ΑΣΟΠ, πραγματοποιήθηκε περίπου δύο χρόνια μετά την απόφαση για την εφαρμογή του σταθεροποιητικού προγράμματος και λίγο καιρό προτού λήξει ο χρόνος του προγράμματος. Είναι γι αυτό σκόπιμο να αποτιμήσουμε το αποτέλεσμα δύο χρόνων προσπάθειών.

Με το διετές σταθεροποιητικό πρόγραμμα επιδιώξαμε να αντιμετωπίσουμε τις άμεσες ανισορροπίες, που χαρακτήριζαν την οικονομία, τον υψηλό πληθωρισμό, πολλαπλάσιο εκείνο των χωρών που μας ανταγωνίζονται, το μεγάλο εξωτερικό έλλειμμα της χώρας, που δημιουργούσε τον κίνδυνο να μην υπάρχουν πλέον τράπεζες να μας δανείζουν, τα μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα που απορροφούν ~~όλο και περισσότερους~~ πόρους για την πληρωμή τόκων ~~και δεν επιτρέπουν επενδύσεις~~.

Την κρισιμότητα της κατάστασης που αντιμετωπίσαμε μπορούμε να αντιληφθούμε καλύτερα με ένα μόνο στοιχείο. Τον Μάρτιο του 1986 τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας ήταν 500 εκ. δολάρια περίπου. Επαρκούσαν για να καλύψουν εισαγωγές μόνο δεκαπέντε ημερών περίπου. Σήμερα τα συναλλαγματικά διαθέσιμα χωρίς το χρυσό έχουν φτάσει τα 2,8 δις δολάρια. Αυτό είναι ένα επίτευγμα.

Τα αποτελέσματα του προγράμματος είναι σημαντικά και όσον αφορά την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού και όσον αφορά τη μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών. Ως προς το δεύτερο στόχο θα πετύχουμε ήδη φέτος αυτό που επιδιώκαμε για το 1988. Όχι μόνο δεν θα χρειαστεί να δανειστούμε για να καλύψουμε τα ελλείμματα των συναλλαγών μας με το εξωτερικό, αλλά θα έχουμε ίσως και ένα μικρό πλεόνασμα. Δεν θα σας κουράσω με αριθμούς. Εκείνο που έχει σημασία είναι ότι πέρα από τη βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών υπάρχει ένα χειροπιαστό αποτέλεσμα όχι τόσο ορατό από τον πολύ κόσμο, αλλά αναμφισβήτητο σε όσους ασχολούνται με οικονομικά θέματα τόσο στη χώρα όσο και στο εξωτερικό. Η ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων βελτιώθηκε κατά πολύ. Το οικονομικό κλίμα είναι θετικό με αποτέλεσμα να αυξηθεί σημαντικά η εισροή κεφαλαίων από το εξωτερικό. Οι ιδιωτικές επενδύσεις για πρώτη φορά εδώ και πολύ καιρό παρουσίασαν ανάκαμψη. Η πίστη της χώρας στις τράπεζες του εξωτερικού είναι υψηλή. Όλα αυτά χωρίς να αυξηθεί αλλά με το να μειωθεί, έστω και ελάχιστα, η ανεργία. Η οικονομική πορεία της χώρας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από προσδοκίες και υπολογισμούς. Και τα δύο αυτά στοιχεία είναι σήμερα θετικά.

+ Το χροίσιτο
πρόσο

Το επίτευγμά μας είναι όμως εύθραστο. Ο ρυθμός πληθωρισμού παραμένει υψηλός ακόμη σε σχέση με εκείνον που επικρατεί στις ανταγωνίστριες χώρες. Σε μας είναι περίπου πενταπλάσιος σε σχέση με το μέσο όρο των χωρών της ΕΟΚ. Αυτό μας αναγκάζει να διολισθαίνουμε τη δραχμή, ώστε να καλύψουμε τη διαφορά και να είμαστε ανταγωνιστικοί. Το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών θα χειροτερεύσει και πάλι /^ο ~~αν επιδιώξουμε έναν ταχύτερο ρυθμό ανάπτυξης~~. Τα δημοσιονομικά ελλείμματα είναι ακόμη μεγάλα και περιορίζουν τις δυνατότητες χειρισμών της οικονομικής πολιτικής. Και προπαντός τα διαρθρωτικά προβλήματα παραμένουν γιατί δεν μπορούν να λυθούν από τη μιά μέρα στην άλλη.

+
το έργο
δεν αυξήθηκε
με ορισμένα
απώλαστα
μέτρα μας

Πρέπει λοιπόν να συνεχίσουμε την προσπάθειά μας. Η οικονομική πολιτική του 1988 είναι επιβεβλημένο να επιδιώξει: Την βελτίωση των προϋποθέσεων για σταθερή ανάπτυξη. Την παγίωση των αποτελεσμάτων του σταθεροποιητικού προγράμματος με περαιτέρω μείωση του πληθωρισμού και του εξωτερικού ελλείμματος ώστε να συγκρατήσουμε την αύξηση του εξωτερικού χρέους. Είναι επίσης ανάγκη να κάνουμε μεγαλύτερη πρόοδο στις άλλες προϋποθέσεις για υγιή αναπτυξιακή πορεία: την αύξηση της παραγωγικότητας, την επιτάχυνση της ανάκαμψης των επενδύσεων και τη συνέχιση των διαρθρωτικών μεταβολών που ήδη ξεκίνησαν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, στο φορολογικό σύστημα, στην οργάνωση και λειτουργία της αγοράς.

Κύριος στόχος είναι λοιπόν να διατηρήσουμε και να βελτιώσουμε τη σταθερότητα της οικονομίας μας για να ενισχύσουμε την αναπτυξιακή πορεία. Τα μέσα, τα οποία έχουμε στη διάθεσή μας για να πετύχουμε το στόχο αυτό, ~~έχουν~~ το καθένα διαφορετική αποτελεσματικότητα αλλά και διαφορετικές επιπτώσεις σε όλους μας. ~~Η εισοδηματική πολιτική, για παράδειγμα, μπορεί να περιορίσει το κόστος εργασίας, να αυξήσει έτσι την ανταγωνιστικότητα, να υποβοηθήσει τις επενδύσεις, αλλά από την άλλη μεριά να μειώσει τα πραγματικά εισοδήματα των εργαζομένων. Η δημοσιονομική πολιτική μπορεί να περιορίσει τις πληθωριστικές πιέσεις μειώνοντας τα ελλείμματα. Επειδή όμως η δυνατότητα εξοικονόμησης δαπανών είναι περιορισμένη, η αύξηση της αποτελεσματικότητάς της απαιτεί πρόσθετους φόρους.~~

Ο Πρωθυπουργός κ. Ανδρέας Παπανδρέου έχει ήδη κάνει γνωστές στη Θεσσαλονίκη τις επιλογές ως προς τον τρόπο με τον οποίον θα χρησιμοποιηθούν τα διάφορα μέσα πολιτικής κατά το 1988. Φέτος θα πρέπει να αυξηθούν τα πραγματικά εισοδήματα των εργαζομένων. Φέτος θα πρέπει να μειωθεί η φορολογική επιβάρυνση του ατομικού εισοδήματος. Όμως σε καμιά περίπτωση

δεν θα πρέπει να ανατρέψουμε την κατεύθυνση της πολιτικής μας για περισσότερη σταθερότητα. Οι επιλογές ήταν ιδιαίτερα δύσκολες. Προσπαθήσαμε να δώσουμε μία νέα κατεύθυνση στην εξέλιξη των εισοδημάτων με συνδυασμό της εισοδηματικής και φορολογικής πολιτικής χωρίς να διακινδυνεύσουμε τα όσα πετύχαμε τα δύο χρόνια. Η ισορροπία, την οποία επιδιώκουμε είναι δύσκολη. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων χρειάζεται για αυτό από όλους αυξημένη υπευθυνότητα. Χρειάζεται να συνειδητοποιήσουμε ότι δεν είναι τα πάντα δυνατά, και μείωση φόρων και μείωση ελλειμμάτων. Και αύξηση εισοδημάτων και τιμών και μείωση πληθωρισμού. Και αύξηση της κατανάλωσης και αύξηση των επενδύσεων. Η κυβέρνηση σχεδίασε σύμφωνα με τις δυνατότητες της οικονομίας μας. Προσδιορίζοντας την οικονομική πολιτική του 1988 έχει περίπου εξαντλήσει τα περιθώρια κινήσεων για να βελτιώσει τις οικονομικές προοπτικές όλων. Η ρύθμιση των αντίτιθέμενων επιδιώξεων των διαφόρων κοινωνικών ομάδων έγινε με γνώμονα τη δικαιότερη κατανομή των βαρών και ταυτόχρονη ενίσχυση της αναπτυξιακής προσπάθειας. Είναι μια ρύθμιση που, επειδή ακριβώς βασίζεται σε μία προσεκτική αξιοποίηση των δυνατοτήτων στα πλαίσια των υφισταμένων περιορισμών, δεν έχει τη θεαματικότητα που συμπαρασύρει.

Βασίζεται όμως στο σωστό συνδυασμό των μέσων ώστε να πραγματοποιήσουμε άλλο ένα σταθερό βήμα στην πορεία για υγιή οικονομική ανάπτυξη.

Οι κατευθύνσεις που τέθηκαν επιδιώκουν : Μία βελτίωση των πραγματικών διαθεσίμων αποδοχών των εργαζομένων τόσο μέσω αυξημένων αμοιβών αλλά κυρίως μέσω μείωσης της φορολογικής επιβάρυνσης. Οι φορολογικές ελαφρύνσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικές για όλους τους μισθωτούς. Η αύξηση του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος μέσω της φορολογικής ελάφρυνσης δεν είναι τόσο απτή όσο μέσω αύξησης του μισθού. Έχει όμως το ίδιο ακριβώς εισοδηματικό αποτέλεσμα για τον μισθωτό και παρουσιάζει το πλεονέκτημα ότι δεν συντείνει στον πληθωρισμό. Η βελτίωση των εισοδημάτων δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι τέτοια ώστε να καλύπτει το σύνολο ή σημαντικό τμήμα των απωλειών του εισοδήματος κατά τα δύο τελευταία έτη. Γιατί αυτό θα έθετε σε κίνδυνο την σταθερότητα της οικονομίας και θα αποτελούσε ανασχετικό παράγοντα της ανάπτυξης.

Η κυβέρνηση αντιμετώπιζε με την επιλογή αν θα περικόψει δραστικά ή όχι το δημόσιο έλλειμμα εκτίμησε ότι θα πρέπει να συγκρατήσει τα ελλείμματα στο επίπεδο του 1987 γιατί μια περαιτέρω μείωση θα απέκλειε την πραγματοποίηση περιορισμένων προγραμμάτων για την προώθηση αναπτυξιακών έργων και περισσότερη κοινωνική δικαιοσύνη.

Όπως ανέφε-
ρε ο Σπρω-
δωραγογιός
σπί Διεκόη
Ευδίου
Ομοσα.

Οι δαπάνες είναι όμως μεγάλες. Η ελαστικότερη εισοδηματική πολιτική θα απαιτούσε αυστηρότερη δημοσιονομική πολιτική. Γι αυτό και δεν θα πρέπει να υπάρξουν υπερβάσεις. Ολοι όσοι διαχειρίζονται πιστώσεις θα πρέπει να δείξουν ιδιαίτερη προσοχή για την τήρηση των προϋπολογισμών και να καταβάλουν αυξημένη προσπάθεια για οικονομίες. Πρέπει να καταλάβουν ότι το μέλλον μας εξαρτάται από την φροντίδα την οποία δείχνουν στη διαχείριση των χρημάτων που τους εμπιστεύεται ο λαός.

Κεντρικό πρόβλημα παραμένει η παραοικονομία και ο έλεγχός της. Η ευχέρεια κινήσεών μας θα ήταν πολύ μεγαλύτερη, αν δεν υπήρχαν τόσα εισοδήματα που διέφευγαν την φορολογία και τόσες δραστηριότητες που αναπτύσσονται έξω από νόμιμες διαδικασίες. Η παραοικονομία συνδέεται με το επίπεδο ανάπτυξης και οργάνωσης της οικονομίας. Δεκάδες χιλιάδες ατομικές επιχειρήσεις δεν μπορούν να ελεγχθούν τόσο αποτελεσματικά όσο μερικές εκατοντάδες που παράγουν συνολικά τον ίδιο όγκο σε προϊόντα. Η κυβέρνηση προχώρησε στην αναμόρφωση της φορολογίας εισοδήματος για να ενισχύσει τόσο την κοινωνική δικαιοσύνη όσο και την παραγωγικότητα. Πιστεύει, ότι οι νέες ρυθμίσεις, οι οποίες μειώνουν σημαντικά την φορολογική επιβάρυνση, περιορίζουν τις αιτίες της φοροαποφυγής. Καλεί όλους να συμβάλουν στον περιορισμό ενός φαινομένου, που δρα ανασταλτικά στον εκσυγχρονισμό και στην ανάπτυξη και που προβάλλει το αίσημα της κοινωνικής δικαιοσύνης. Και θα χρησιμοποιήσει αποφασιστικά τα μέσα που έχει στη διάθεσή της για να περιορίσει το φαινόμενο.

Η επιτάχυνση της αναπτυξιακής προσπάθειας είναι ο κύριος στόχος της οικονομικής πολιτικής για το 1988. Η Κυβέρνηση έχει εφαρμόσει ήδη μια σειρά από μέτρα προς τη κατεύθυνση αυτή. Τα μεγάλα αναπτυξιακά έργα, τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα, τα ειδικά κλαδικά προγράμματα χρηματοδότησης των εξαγωγών, η νέα φορολόγηση των επανεπενδυομένων κερδών, η αναμόρφωση του τραπεζικού συστήματος και άλλα προωθούν εξελίξεις που θα διασφαλίσουν την σταθερή αναπτυξιακή πορεία.

Το 1988 πρέπει να προωθήσουμε ακόμα περισσότερο τις επενδύσεις και την αύξηση της παραγωγικότητας. Η προσπάθεια αυτή αποτελεί το κλειδί για να ξεπεράσουμε τη σημερινή κρίση. Στην περίοδο 1979-1985 η παραγωγικότητα στη χώρα μας παρέμεινε στάσιμη, ενώ στις χώρες της ΕΟΚ αυξήθηκε με μέσο ετήσιο ρυθμό 0,5%. Εχουμε ακόμη μεγάλη απόσταση να διανύσουμε.

Προϋπόθεση για να σμικρύνουμε το χάσμα που υπάρχει είναι η μείωση του πληθωρισμού. Η κυβέρνηση αποδίδει τεράστια σημασία στην αποκλιμάκωσή του. Η επιτυχία σ αυτήν την προσπάθεια θα προσδιορίσει όχι μόνο τη βελτίωση της γενικής οικονομικής

1^η Η κυβέρνηση θα εφαρμόσει
οικονομική πολιτική που
σκοπεύει στη μείωση του πληθω-
ρισμού

- 5 -

κατάστασης αλλά και την ευημερία όλων των πολιτών και ιδίως των εργαζομένων. Το πόσο θα μειωθεί ο πληθωρισμός κατά το 1988 εξαρτάται ^{δυσχεύει} από την αποφασιστική στάση όλων μας να συγκρατήσουμε τις αιτίες, που τον προκαλούν, εξαρτάται από τον επιχειρηματία κατά τον προσδιορισμό του κέρδους του, από τις δημόσιες επιχειρήσεις κατά τον έλεγχο των δαπανών και την αύξηση των τιμολογίων τους, από τον αγρότη κατά τον προσδιορισμό των τιμών.

^{υποβέρνηση}
Οραμά της είναι μία χώρα, ^κ αναπτυγμένη βιομηχανία και γεωργία, διαρκώς βελτιούμενη παραγωγικότητα, μία χώρα που δίνει στους πολίτες της τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις ικανότητές τους, μία χώρα όπου κρατούν αρχές δημοκρατίας και κοινωνικής δικαιοσύνης. Τα δυο χρόνια του σταθεροποιητικού προγράμματος έχουμε θέσει τις βάσεις για μια πορεία προς αυτή την κατεύθυνση. Τη διαδικασία αυτή πρέπει τώρα να επιταχύνουμε. Να επιταχύνουμε με κοινωνική υπευθυνότητα, με γνώση των δυνατοτήτων και των δυσκολιών, αλλά και με την ελπίδα που δίνει η εξέλιξη των δύο τελευταίων ετών. Μπορούμε να πετύχουμε αρκεί να θελήσουμε αποφασιστικά και με συνέπεια.